

Posel

Židovské obce v Teplicích

שליח Ročník 19 | číslo 1
Adar 5785
Březen 2025

2025

קהילה יהודית

Sloupek

Máte před sebou první číslo devatenáctého ročníku našeho čtvrtletníku Posel ŽO Teplice. V myšlenkách jsem se vrátil k prvnímu číslu prvního ročníku a zavzpomínal jsem na přátele, členy obce, kteří byli u zrodu tohoto informačního periodika. Bohužel už není s námi Olda Látal, Alexander (Lexa) Lebovič a mnozí další. Co by asi říkali na současnou geopolitickou situaci ve světě, válce na Ukrajině, útoků teroristů na obyvatele Izraele, rozmáhající se antisemitismus a snahu Evropy bagatelizovat nebezpečí, které obyvatelům této modré planety hrozí. Jak řekl klasik: pokud nepoznáme svoji minulost, hrozí nám nebezpečí, že budeme své chyby opakovat. Současná situace ve světě se až příliš podobá třicátým letům dvacátého století. Pandemie, ekonomické krize, až příliš podobné těm před 2. světovou válkou, antisemitismus, nástup fašismu, který pokračoval vypuknutím 2. světové války. Připomeňme si v dubnu při Jom hašoa osud zavražděných šesti milionů Židů a krátce se zamysleme co pro to můžeme sami udělat, aby se historie znovu neopakovala.

Všichni, kteří se podílejí na vydávání tohoto čtvrtletníku se o to snažíme. Přejeme Vám krásné slunečné jaro.

Michael Lichtenstein – předseda ŽO

Firma Wolfa Blumberga a jeho potomků

Většina průmyslových továren v druhé polovině 19. stol. vznikla na okraji města Teplitz později Teplitz-Schönau, nebo v jejím okolí, neboť „Lázeňská komise“, bez jejíhož souhlasu nemohla vzniknout žádná továrna. Na Lázeňskou komisi byl činěn nátlak jak z městské rady, tak z řad měšťanů a tak v roce 1868 byla zrušena. Jejímž zrušením se „datuje průmyslový rozmach lázeňského města“.

Jedním z prvních židovských podnikatelů, kdo v Teplicích založil v roce 1863 továrnu na stávkové zboží, byl člen městské rady města Teplíc Wolf Blumberg (1783-1868), syn familianta Markuse Blumberga. Jako jedna z mála továren se nacházela v samém centru města kousek od teplické radnice, na náměstí U lesní brány, kde v majetku firmy Wolf Blumberg a synové byly domy č. p. 213 a č. p. 214. Zde probíhala výroba textilního a stávkového zboží. V roce 1900 proběhla rozsáhlá modernizace celé továrny. Její činnost byla násilně ukončena v roce 1938. V roce 1976-79 prošla celá čtvrť brutální asanací, aniž by na jejím místě vznikla nová hodnotná zástavba.

Reb Wolf Blumberg zemřel v pozhnaném věku 92 let 10. chešvanu 5629 tj. 26. října 1868 a byl pohřben na Novém židovském hřbitově v Teplicích, hrobové č. 106. Jeho jednoduchý pískovcový náhrobek se dochoval do dnešních dnů. Návštěvník, který zavítá na NŽH, ho lehce může přehlédnout, neboť nic nepřipomíná, že zde leží jedna z nejvýznamnějších a nejváženějších osobností teplické židovské komunity. Wolf Blumberg byl skromný v životě a zůstal skromný i po smrti. „Čest jeho památce.“

Firmu Wolf Blumberga zastupovali ve Vídni jeho synové Joachim, Samuel, Solomon a Gustav Blumberg. Jejím faktickým ředitelem byl Julius Ja'akov Blumberg, po smrti otce firmu vedl jeho syn Georg, který nechal v roce 1897 vystavět velkou továrnu na textilní zboží v Úpořinách, v roce 1913 přistavěl ještě pletárnu. V roce 1920 se firma Wolfa Blumberga a synové stala akciovou společností. Jejich výrobky byly mnohokrát oceněny na průmyslových výstavách a veletrzích po celé Evropě.

George (hebr. jménem Mordechaj ben Ja'akov) Blumberg (nar. 6. 11. 1857) si v roce 1898 nechal postavit na svou dobu vysoce moderní vilu v teplické vilové čtvrti Šanov č. p. 1334/13 v ulici Pod Doubravkou. Na pozemku vily se nacházela stáj pro dva koně a kočár, ten později nahradil automobil. Stáje pro koně byly ve třicátých letech přestavěny na garáž pro osobní automobil.

George povětšinou řídil firmu z Vídně, kde se dělal byznys, ve Vídni ho zastihl i anšlus Rakouska. Když po obsazení Vídně nastaly orgie židovského ponižování, byl sám zraněn jak na duši tak i na těle, zažil jak příslušníci nacistických bojůvek vydrancovali vídeňský byt a kancelář.

V Teplicích zanechal svou choť Emilii Blumberg roz. Rosenthal, která zde zůstala až do 27. listopadu 1942, kdy byla odvečena transportem XIX/3 do Terezína. Zemřela ve věku 80 let v terezínském ghettu vysílením 7. prosince 1942.

Její muž George zemřel ve Vídni, kde musel snášet velké ponižování od národa, ke kterému celý život vzhlížel. V posledních letech života na něho byl vyvíjen obrovský tlak ohledně převodu jeho majetku, několikrát byl odveden na vídeňské gestapo k výslechu a k pobavení místních sturbannführerů. Zemřel na celkové vyčerpání organismu dne 24. září 1942 ve věku 84 let.

Dnes se v domě v ulici Pod Doubravkou 1334/13 nachází Sanatorium Evropa. V prosinci 2024 byly zde před Sanatorium Evropa odhaleny Židovskou obcí v Teplicích dva Kameny zmizelých, Georgu M. Blumbergovi a jeho choť Emilii Blumberg, za přítomnosti duchovního ŽOT Tomáše Pulce a dalších členů ŽOT.

V Teplicích žili ještě potomci Wolfova bratra Simona Blumberga, ale o těch si napíšeme více někdy později, neboť i jejich osudy jsou pro nás dnes velmi zajímavé.

Pro čtvrtletník Posel připravil: tomaszot

Pískovcový náhrobek Wolfa Blumberga na Novém židovském hřbitově v Teplicích byl znovu postaven a slepen v roce 2022 společně s dalšími cca dvaceti náhrobními stélami díky finančnímu příspěvku od Nadačního fondu obětem holocaustu. „Velký dík patří NFOH za obnovu NŽH v Teplicích.“

Zprávy z obce

Ke konci loňského roku 2024 jsme se rozloučili s panem Konstantinem Kankavou, kterému byl ukončen pronájem, jak bytových prostor ve druhém patře, tak i nebytových prostor v přízemí v Lipové 333/25.

Na podzim loňského roku, byly zcizeny dva Kameny zmizelých v ulici U zámku čp. 636/22, před supermarketem Billa, kde byly položeny na památku rodině Dr. Emila Hellera a jeho synovi Herbertu Hellerovi. Ke konci loňského roku zmizely tři Kameny zmizelých v ulici Karla Čapka č. 8 před domem, který před druhou světovou válkou vlasnila rodina továrníka Richarda Lederera, jeho žena Elly Ledererová roz. Getreuer a jejich nejstaršímu synu Jindřichu Heinz Ledererovi. Kameny zmizelých, zde byly uloženy 04.09.2017 za přítomnosti jeho excelence pana velvyslance Státu Izrael Daniela Merona a přeživšího Františka Lederera, nejmladšího syna továrníka Richarda Lederera.

V lednu letošního roku zjistil duchovní ŽOT Tomáš Pulc, že i v ulici Kollárova č. 1 byl uloupen jeden Stolperstein, který zde byl položen na památku Oswalda Krausovi. Je dosti možné, že v době kdy píšu tyto řádky nenechavé ruce vylupují další mosaznou destičku, přitom tyto Kameny zmizelých nebyly položeny ve vyloučených lokalitách města Teplic.

Teplická židovská obec bude muset zjistit v blízké době rozsah ukradených Kamenů zmizelých v místech, kde byly v minulosti položeny. Za celou dobu se nám ztratilo na území města, cca 15 těchto Stolpersteinů nebo-li Kamenů zmizelých. Některé zmizelé kameny se podařilo již v minulosti nahradit novými, ale půjde-li to dál, je na zvážení, zdali nepřipomenout tyto oběti Šoa nějakým jiným způsobem.

V loňském roce a počátkem letošního roku byly položeny Kameny zmizelých na těchto adresách: Břetislavova stezka č. 2 – prof. Emma Meisel, Kollárova ul. č. 21 – Olga Freimuth roz. Seidmannové a Marianně Freimuth, Pod Doubravkou č. 13 – Georgu Mordechaj Blumbergovi a jeho ženě Emilii Blumberg roz. Rosenthalové, dále byly položeny v ulici Šafaříkova č. 2 – Hans Fischmannovi, Willymu Fischmannovi a Tekle Fischmannové roz. Witzové, v ulici Vrchlického č. 21 – Otto Alfredu Urbachovi a Fritzi Urbachovi.

Další čtyři Kameny zmizelých byly položeny v Bohosudově u Teplíc rodině továrníka Rindskopfa, o kterých jsme vás informovali v minulém čísle čtvrtletníku Posel.

I v letošním roce, se chystáme položit cca dvacet nových kamenů Zmizelých, o kterých vás budeme včas informovat.

V pondělí 17.02.2025 se sešlo nové představenstvo ŽOT s bezpečnostním analytikem FŽO Jakubem Králem a jednalo o zlepšení bezpečnosti na naší kehile a o bezpečném zajištění našich akcí pořádaných ŽOT.

Pro čtvrtletník Posel připravil: tomaszot

Chanuka v Karlových Varech ....aneb jak chanukija rozzářila město

V neděli večer, dne 29. 12.2025 (28. kislew 5785) se na Židovské obci v Karlových Varech konala oslava Chanuky (Svátku světla) a zapalování páté chanukové svíčky. Událost, která proběhla za hojné účasti kolem 50 lidí, včetně mnoha dětí, byla plná radosti, tradice a výjimečné atmosféry. Z Teplic se na slavnost přijelo podívat 13 členů naší obce, kteří dorazili společně i přes chmurné a mlhavé počasí minibusem.

Večer začal modlitbou Ma'ariv. Po bohoslužbě se všichni přesunuli k samotnému zapalování chanukije, které bylo rozděleno do několika fází. Jako první zapálily svíčky na nejmenším svícnu děti. Následně na velkém svícnu ženy a nakonec muži venku zapálili největší chanukiji, která byla dominantou večera. Zapalování venkovní chanukije

doprovázelo společné zpívání tradiční chanukové písně "Maoz Cur" za doprovodu kytary a hlasu Martina Krajička. Velkolepým závěrem zapalování byl ohňostroj v podobě několika fontán. O bezpečný průběh akce se postarali přítomní policisté PCR, za což jim patří poděkování.

Chanuka je nejen o světle a zpěvu, ale také o jídle. Organizátoři připravili bohaté občerstvení. Na stolech nechyběly tradiční barmboráky (latkes - dokonce ve dvou variantách), sladké koblihy (sufganiot) a široká nabídka nápojů od džusů po víno, včetně tradiční košer karlovarské Becherovky a izraelského Araku. Celým večerem provázela duchovní zdejší ŽO Chajim Kočí, jehož proslovy a pohostinnost si získaly pozornost i úsměvy všech přítomných. Díky němu a jeho týmu, kterému na závěr poděkoval, byla slavnost perfektně zorganizovaná a přátelská.

Tato akce, pořádaná židovskou obcí v Karlových Varech, byla příkladem soudržnosti a sdílení radosti mezi komunitami.

Chanuka v Karlových Varech tak přinesla nejen světlo svíček, ale i světlo přátelství a naděje. Děkujeme za příležitost se takové akce zúčastnit a těšíme se na budoucí společná setkávání.

Pro čtvrtletník Posel připravila: Ljuba N.

Chanuková světla

Na předvečer osmého dne svátku Chanuka tj. ve čtvrtek 1. ledna 2025 svolal duchovní ŽOT Tomáš Pulc teplickou židovskou komunitu k odpolední a k večerní modlitbě, kdy jsme se společně sešli v modlitebně židovské obce v Lipové ulici v Teplicích, abychom na velké chanukii zapálili všech osm chanukových světla a připomněli si velký zázrak, který se stal v dobách Hasmonejských v Jerusalemském chrámu a který si od těch dob každoročně připomínáme zapalováním svíci na osmiramenném svícnu zvaném chanukie. Tak jako tradičně zapálení svíci provedl chazan FZO Danny Vaněk. Poté následoval kiduš nad vínem a současně si všichni popřáli všechno nejlepší do nového občanského roku 2025!

Chanuková světla

I když se Chanuka slaví jen osm dnů v roce, platí poselství jejich světla po celý rok. Máme i jiná významná světla, světla sedmiramenného svícnu, která hořela v Chrámu denně, šabatová světla, která se rozsvěcují v každé židovské domácnosti v pátek večer. Chanuková světla se liší ve třech pozoruhodných bodech.

Šábessové svíčky musejí být zapáleny před západem slunce, světla chrámová se v dobách, kdy stál Chrám v Jerusalemě zapalovala ještě dříve. Ale chanuková světla se kromě šabatu zapalují až po západu slunce, až když je tma.

Chrámový svícen byl umístěn uvnitř Chrámu na svém místě ve vnitřní svatyni. Místo šabesových světel je také uvnitř židovské domácnosti, na svátečně prostřeném šabatovém stole, zatímco chanuková světla musejí hořet na takovém místě, aby bylo jejich světlo viditelné zvenku.

Počet světel zapalovaných na sedmiramenném svícnu v Chrámu zůstává stejný, ani počet šabesových svíček se v průběhu roku nemění, ale počet chanukových svíček na chanukii se každou noc o jednu zvyšuje.

Poselství svátku Chanuka je důležité pro všechny Židy, ale ještě důležitější je pro ty, kteří žijí v prostředí, kde je možnost praktikovat židovství, poměrně omezená. Právě v takových podmínkách nám svátek Chanuka přináší naději, že i malý plamínek dokáže zahnat i tu největší tmou.

Chanuka sameach!

Pro čtvrtletník Posel připravil: Tovje

Židovská komunita v Chomutově

sepsal: poslední chomutovský rabín Prof. Dr. Emil Krakauer

Prvními Židy, kteří využili po roce 1848 svobody pohybu a usadili se v Chomutově, byli Kallmann Herschmann, Markus Kann a MUDr. Compert. Tehdejší vzkvétající průmyslové město Chomutov na úpatí Krušných hor, nabízelo bohaté pracovní příležitosti a postupem času přitahovalo stále více Židů z červenohrádeckého panství a ze širokého okolí, v roce 1860 byl jejich počet tak velký, že Errichové v Chomutově zřídili první novodobou modlitebnu. Až do této doby chodili chomutovští Židé na bohoslužby do Udlic, Bílenců či do Hořence, v závislosti na jejich původu. V roce 1864 ve vnějších částech domu 241 (Siegmond Kann) byla pronajata restaurace, ve které se konala první bohoslužba na Roš hašana.

Starodávná židovská obec v Údlících se proti tomuto kroku vzbouřila, neboť v tomto číně viděla svou existenci ohroženou výstavbou modlitebny v Chomutově a požádala okresní správu v Chomutově o zablokování tohoto místa. Ve skutečnosti byly dveře modlitebny zapečetěny ještě téhož dne, během odpolední bohoslužby Mincha. Zásahem pana Lillinga na ministerstvu vnitra v Praze se podařilo zákaz zrušit a bohoslužba se mohla opět konat ve výše zmíněné restauraci už na Jom kipur. Tuto modlitebnu navštěvovali především Židé z Bílenců a Hořence, zatímco „údličtí židé usazení v Chomutově“ se nadále účastnil bohoslužeb ve starém šulu v Údlících.

V roce 1869 postavili chomutovští Židé druhou modlitebnu v zadní části domu v ulici Herrngasse, která patřila Adolfovi Löwimu, jejichž představenými byli pan Adolf Feldmann a Adolf Löwi. V roce 1873 se obě modlitební družstva spojila a postavila společnou modlitebnu v Gaudlově domě na Frohngasse. V roce 1873 se rozhodlo, že Židé sídlící v Chomutově, kde již žilo 100 rodin, by se měli ustanovit výbor pro založení Chomutovské židovské náboženské obce. Výbor pro správu Chomutovské židovské náboženské obce do potvrzení stanov zahrnoval pana J. M. Hellera, Joachima Wohla, Jakoba Kellnera, Samuela Löwiho a Sigmunda Mauthnera.

24. července 1874 byly schváleny stanovy a na základě těchto stanov se konala první volba výboru Chomutovské židovské náboženské obce 30. srpna 1874. Tito slavní pánové patřili k prvním představeným: J. M. Heller, Salomon Kann, Markus Stein, Max Steidler, Hermann Löwi, Joachim Goldmann, Joachim Wohl, Jakob Hirsch, Adolf Feldmann, Jakob Kellner, Jakob Heller, Gabriel Kohn. Pánové jako náhradníci: L. Konirsch, Philipp Heller, Ed. Kohn, Sigmund Kann, J. Liebermann, Moritz Kohn. Při jejím konstituování byli jmenováni pánové J. M. Heller předsedou obce, tak také byl zvolen představeným rady Spolku na výstavbu nového chrámu v Chomutově. Nově zvolená rada se soustředila na vybudování moderního chrámu, který by byl ústředním bodem pro členy komunity z různých míst. Výbor pro stavbu chrámu byl vytvořen již v roce 1868 v čele se Sigmundem Mauthnerem. Díky ochotě členů komunity přinášet oběti a poté překonání mnoha let obtíží, byla stavba nového svatostánku dokončena v roce 1876.

Dne 14. září 1876 byl krásný nový chrám zasvěcen krajským rabínem Dr. S. Maybaumem ze Žatce. Od této chvíle se komunita Chomutově vyvíjela klidně a stabilně.

Dne 1. září 1893 na základě zákona z 21. března 1890 o úpravě vnějších právních poměrů Izraele, byla židovská náboženská obec v Chomutově zmocněna sdružovat všechny Židy žijící v politickém okrese Chomutov všechny židovské obce se sídlem v okrese Chomutov. Tímto výnosem byly rozpuštěny dříve existující židovské obce v Údlících, Bílenci, Hořenci a v Jirkově. Pro každou ze čtyř zmíněných obcí byly zřízeny správní komise, které měly na starosti zajištění bohoslužeb a dalších tavních institucí a spolků.

V říjnu 1926 se slavilo 50. výročí inaugurace chrámu krásnou slavnostní bohoslužbou za přítomnosti státních a obecních úřadů i celé židovské obce. V roce 1923 byl zaveden nový statut obce, který na moderních principech chtěl zapojit do účasti co nejvíce členů obce. Ve dvacátých letech měla židovská náboženská obec v Chomutově přes 200 rodin a roční rozpočet 95 000 Kč. Kromě synagogy v Chomutově a v Jirkově měla ve správě židovský hřbitov zde v Chomutově, dva hřbitovy v Údlících a po jednom hřbitově v Hořenci a v Bílencích, které vyjma starého židovského hřbitova v Údlících, jsou všechny hřbitovy stále v provozu a ve vzorném stavu.

Jako první rabín v Chomutově působil bývalý krajský rabín M. Sachs z Hroznětína, který po svém odchodu do důchodu se přestěhoval do Chomutova a působil zde jako místní rabín. V Chomutově působil rabín M. Sachs v letech 1873 až 1875.

Po rabínu M. Sachsovi nastoupil na post rabína bývalý údlický rabín a rodák z Dobrušky Israel Weiss, který byl v roce 1907 pohřben s velkými počtami na chomutovském židovském hřbitově.

Prof. Dr. Karl Thieberger, narozený 5. prosince 1869 v Tomicích u Wadowic (Galicie), který navštěvoval střední školu ve Wadowicích. Po maturitě vstoupil na univerzitu a seminář v Breslau (Wroclav) a složil filozofickou doktorskou zkoušku na univerzitě v Breslau v březnu 1897 a rabínskou zkoušku v roce 1898. V roce 1899 Dr. Thieberger přijal místo rabína v Chomutově, kde rozvinul mimořádně pozeňnanou činnost jako kazatel, zákonodárce a v oblasti sociální péče. V roce 1906 přijal rabínský post v Českých Budějovicích.

Prof. Dr. Emil Krakauer se narodil 29. dubna 1876 v Mikulově jako syn talmudisty a velmi váženého učitele základní školy Bernharda Krakauera. Střední školu navštěvoval ve svém rodném městě. Po ukončení filozofických a teologických studií na vídeňské univerzitě, resp. na teologické koleji ve Vídni, Prof. Dr. Krakauer v roce 1902 působil jako dozorce pro měšťanské školy, poté byl jmenován rabínem v Českých Budějovicích, kde působil do roku 1906, kde ho na postu rabína vystřídal Prof. Dr. Karl Thieberger z Chomutova. Prof. Dr. Emil Krakauer zas 14. září 1906 nastoupil na post rabína v Chomutově.

V čele komunity byli: J. M. Heller v letech 1873-1876, Hermann Löwy v letech 1876-1880, Löwi Wohl v letech 1880-1883, Dr. Em. Fleischer v letech 1883-1886, Adolf Feldmann v letech 1886 až 1895, tž byl zástupcem Izraele. Církevní tajemník místní a okresní školní rady. Dr. Carl Deutsch od roku 1896 až do jeho přestěhování do Karlových Varů v roce 1902. Po něm nastoupil do funkce Ludwig Konirsch v letech 1902-1919. Během jeho funkčního období proběhla invaze válečných uprchlíků. Ludwig Konirsch vytvořil pomocný výbor a snažil se uspokojit materiální a duchovní potřeby uprchlíků co nejlépe uspokojit.

Edmund Feldmann 1907-1919. Během jeho funkčního období proběhla invaze válečných uprchlíků. Vytvořil výbor pro pomoc a snažil se co nejlépe uspokojit materiální a citové potřeby uprchlíků. Dr. Hermann Hirsch v letech 1919-1923. Albert Ritter v letech 1923-1925. Byl také předsedou několika stavebních komisí a svými odbornými znalostmi prokázal velké služby komunitě. V minulých letech se také snažil, bohužel marně, zakázat komunitní centrum na komunitním staveništi vedle chrámu. Po něm byl jmenován Dr. Hermann Hirsch, který zastával funkci církevního tajemníka obce od roku 1925 až do současnosti. Jeho znalosti a vřelé srdce pro všechno židovské ho předurčili k tomu, aby byl vůdcem židovské komunity.

Jako členové Spolku na výstavbu nového chrámu vystupovali tyto muži: Jakob Heller, Jakob Hirsch, Jakob Kellner, Eduard Kohn, Ignatz Konirsch, Leopold Bermann, Alfred Riess, Josef Konirsch, Adolf Konirsch a v roce 1920 Artur Löwi, který svůj úřad vykonává svědomitě a věrně službě. Jejimi představiteli jsou pánové Eduard Pick a Maxmilián Taussig.

1. března 1881 se ustanovil Ženský židovský spolek v Chomutově, za účelem podpory chudých souvěrců a souvěrkyň. Tento spolek by se spíše měl jmenovat "Sdružení charitativních žen v Chomutově". Původně byl zvolen výbor, který měl za úkol radit se stanovami zakládaného spolku a prozatímně řídit chod spolku do doby schválení stanov. V komisi byly tyto dámy: Rosa Kellner, Elisabeth Goldmann, Therese Feldmann, Wilhelmine Konirsch, Dr. Strasser, Julie Kann, Fanni Liebermann, Johanna Löwy, Luise Wohl, Marie Kohnová, Karoline Hellerová, Marie Sommernitz, Marie Kann, Julie Samel, Clara Ritterová. Do čela prozatímního výboru byla jmenována paní Therese Feldmannová, která byla na valné hromadě 30. října 1881 definitivně zvolena předsedkyní Ženského spolku. Tento úřad zastávala až do své smrti 1. června 1898 nejvzorněji a nejsvědomitěji. Za zásluhy o spolek byla jmenována čestnou členkou. Vzpomínka na zakladatelku a první prezidentku žije dodnes. Její nástupkyní se stala paní Julie Kann. Šikovná, milá a lidumilná žena, která i ve vysokém věku nejaktivněji s téměř mladistvým zápalem zastupovala zájmy klubu. Za jejího funkčního období oslavila v listopadu 1906 akademie 25. výročí Ženského židovského spolku, která byla ve znamení oslavného projevu rabína Prof. Dr. Emila Krakauera. Od roku 1912 stála v čele spolku paní Mathilde Konirsch. Díky své neobvyklé inteligenci a síle své osobnosti ví, jak nejen udržet klub v jeho nejlepším stavu, ale kde vždy získat nové přátele. U příležitosti svých 70. narozenin byla předmětem četných vyznamenání od místních korporací. Samotný Ženský spolek poctil svou prezidentku založením nadace Mathilde Konirsch.

Do roku 1892 se chomutovští židé pohřbívali na židovských hřbitovech v Údlících, Bílencích a v Hořenci. Teprve v tomto roce byl z iniciativy pana Jakoba Hirsche v Chomutově založen nový židovský hřbitov a zároveň byl založeno Pohřební bratrstvo Chevra kadiša. V prvním výboru byli tito ctihodní pánové: Jakob Hirsch, Friedrich Ritter, Edmund Feldmann, Julius Fischer, Julius Mändl a Theodor Konirsch. Pan Jakob Hirsch, který byl členem výboru Chomutovské židovské náboženské obce a od jeho založení působil také jako tajemník spolku na výstavbu nového templu, byl také zvolen prvním předsedou Pohřebního bratrstva Chevra kadiša. Za zásluhy o Pohřební bratrstvo Chevra kadiša byl 12. prosince 1897 jmenován čestným členem. Dalšími čestnými členy spolku jsou: Prof. Dr. Karl Thieberger, Edmund Feldmann, Karl Gans, Siegfried Heller, Dr. S. Kirchenberger a Julius Mändl. V roce 1919 pan Jakob Hirsch rezignoval na funkci předsedy z důvodu vysokého věku a byl jmenován doživotním čestným předsedou. Po něm následoval ve funkci pan Siegfried Heller, který zastával funkci předsedy od roku 1903 a nyní se jako tajemník velmi dobře osvědčil. Poté, co v roce 1921 v důsledku jmenování Cher odstoupil ze své funkce pan Heller, byl předsedou zvolen pan Alfred Ries, který tento úřad svědomitě vykonává dodnes.

Renesanční hnutí v judaismu si našlo cestu i do naší komunity a vedlo v roce 1904 k založení spolku Theodor Herzl. Toto sdružení se zabývá šířením a prohlubováním sionistického myšlení a židovského. Během svého života významně přispěl naší komunitě. Prvním předsedou byl Dr. Friedrich Weiss, syn údlického rabína Israela Weisse, v té době rabín Friedrich Weiss zastával funkci rabína obce v Teplicích. Po něm následoval Dr. Hermann Hirsch, který byl za zásluhy spolku jmenován čestným předsedou, dále Ing. Thein a Dr. Seligman.

V čele sdružení stojí tři roky prezidium ve složení: předseda Robert Heller a poslanci S. O. Lichtner a Willi Konirsch. Leopold Schiller byl dlouholetým komisařem Národního fondu.

25. výročí činnosti spolku bylo připomenuto 25. a 26. května 1929. Existence spolku a 25. výročí Herzlova úmrtí byly oslaveny rautem a slavnostní bohoslužbou. Obě akce měly vysokou úroveň a získaly spolku mnoho přátel a příznivců. Po nepokojích v Palestině v srpnu 1929 byla provedena nouzová kampaň, která vybrala značnou částku. V té době proběhla také kampaň k 80. narozeninám prezidenta Masaryka, která přinesla velmi pěkný výsledek.

Židovský Sportovní a gymnastický klub "Makkabi" byl založen v roce 1920 Robertem Hellerem a jeho úkolem bylo povznesení morální a tělesné výchovy naší mládeže. Od existence klubu až do současnosti působil Hugo Hirsch jako předseda a Robert Heller jako vedoucí gymnastiky. V červnu 1930 oslavil Makkabi Chomutov své 10. výročí uspořádáním velkého sportovního festivalu v Teplitz-Schönau.

Jeden z našich nejmladších klubů je ten, který se podařilo založit Dr. Bertě Brill. Která založila místní skupinu krajského židovského spolku v Chomutově pro ženy a dívky. Tento klub, měl za cíl seznámit naše ženy a dívky s kulturními a sociálními problémy judaismu a zvláštním úkolem židovského národa. Ženy a dívky, si za krátkou dobu své existence získaly mnoho následovnic a přátel. Místní skupina, patřila k nejvzornějším v České republice.

V době, kdy tyto řádky psal Prof. Dr. Emil Krakauer, si nikdo nedokázal uvědomit, jaké velké nebezpečí hrozí nejen chomutovské židovské náboženské obci, ale všem Židům v Evropě. Nechť je tento článek vzpomínkou na kdysi prosperující židovskou komunitu v podhůří Krušných hor, a nechť je nám mementem, kam až může dojít nenávist nejen vůči nám Židům, ale vůči jakékoliv menšině.

Zpráva sepsaná Prof. Dr. Emilem Krakauerem, vyšla německy v rámci sborníku vydaném Hugo Goldem v roce 1934 nazvaném: Die Juden und Judengemeinden Böhmens in Vergangenheit und Gegenwart.

Pro čtvrtletník připravil a redakčně upravil: tp

Památník obětem Holocaustu v Lipové ulici

Více než před třiceti lety vznikl nápad postavit na restituovaném pozemku na rohu ulic Lipová a Chelčického důstojný památník obětem Holocaustu, též připomínající místní židovskou komunitu v Teplicích s jejím největším symbolem Novou synagogou, která zde stála od roku 1882 – 1939, kdy byla vypálena ze 14. na 15. březen 1939.

Iniciativy se chopil v roce 1993 tehdejší předseda Okresního úřadu v Teplicích JUDr. Dipl. Ing. Jaroslav Musial, který v této záležitosti kontaktoval českou a německou presidentskou kancelář. Z té doby se dochovali dva dopisy;

Teplice 19.4.1993

Vážený pane presidente,

poselství víry ve svobodu a spravedlnost vyjádřené dnešním naším prezidentem V. Havlem ve vyznání „Slovo o slovu“, které v Jeho zastoupení u příležitosti předání Mírové ceny přednesl dne 15.10.1989 ve Frankfurtu n. M. herec p.M. Schell, mi dodává odvahu, abych si Vás dovolil oslovit.

Myšlenka a Slovo stály u stvoření světa a vznik tohoto světa bude jednou provázen Slovem zatracení. Staly se však věci v historicky nedávné době, které nás naplňují smutkem, a které bychom mohli alespoň částečně symbolicky napravit. V noci ze 14. na 15. března 1939, tedy v den, kdy začalo obsazování Československa Hitlerovskou armádou, byla vypleněna a vypálena židovská synagoga v Teplicích. Byl to nádherný stánek úmluvy člověka s Bohem, kde se židovsky, česky, německy a také v jiných jazycích Židé – naši bližní a spoluobčané – posilovali ve víře, v naději a v lásce, kdy bez jazykových zábran velebili Boha a říši dobra a bránili se myšlenkám zla. Téměř všichni, ze zdejší početné náboženské židovské obce byli v zástupech 6 milionů obětí, a převážná část se už nikdy mezi nás nevrátila.

Domnívám se, že u příležitosti blížícího se 55-tého výročí této tragédie by mohli dobří lidé z obou stran hranic uctít jejich památku a poradit se, jaký důstojný památník by mohl ztvárnit prosbu o odpuštění a smíření.

Prosím Vás, vážený pane presidente, zda by bylo možné, aby z Vaší země mohl vzejít spolunávrh uměleckého a lidského vyjádření, kterého by se jistě zúčastnili i zástupci naší země a Izraelského diplomatického zastupitelství.

Přiložené zasílám dokumentaci (některá je časem již poškozená), která by nám měla připomenout tehdejší dobu a dnes spojit naše ruce při realizaci společného záměru.

Moc se Vám omlouvám za to, že jsem si Vás dovolil oslovit a navíc poprosit o pomoc. Jsem však přesvědčen, že pochopíte mé lidské pohnutky, už také proto, že za války byla mi Oberlandratem za pomoc trpícím židovským spoluobčanům (přestože jsem křesťan) přisouzená tzv. židomilská Davidova hvězda. Nebyla to pro mě pohana, naopak, v jejím znaku jsem ctil lidství.

S pozdravem hluboké úcty : Jaroslav Musial

Dopis byl adresován Richardu von Weizsäkerovi, prezidentu Spolkové republiky Německo, druhý dopis byl adresován Václavu Havlovi, prezidentu České republiky.

Teplice 21.4.1993

Vážený pane presidente,

dne 19.4.1993 dopisem zn. P-495-93 jsem se obrátil na p. presidenta SRN Richarda von Weizsäkera, abych váhou Jeho osobnosti, požádal alespoň symbolicky o spolupráci německou veřejnost na zbudování památníku na dny, kdy byla zničena druhá nejkrásnější synagoga v naší republice zde v Teplicích.

Současně zasílám dokumentaci, která alespoň zčásti může přiblížit, o jakou památku jsme skutečně přišli.

Věřím, vážený pane presidente, že i u Vás naleznu pochopení.

S projevem hluboké úcty: Jaroslav Musial

Památník byl postaven v roce 1993 podle návrhu teplického architekta Ing. Arch. Milana Míška – viz. přiložené foto původního návrhu.

Pro čtvrtletník Posel připravil: tp

Pietní akt v den památky obětí holocaustu v Teplicích

V pondělí 27. ledna 2025 jsme se sešli u Památníku obětem holocaustu v Lipové ulici, abychom vzpomněli šest milionů zmařených lidských životů, kteří byli brutálně mučeni, využíváni na otrockou práci pro Třetí říši, zavražděni anebo zmasakrováni, zplynováni v plynových komorách či jinak barbarsky usmrceni, protože byli Židy či jinak nepohodlnými lidmi.

Na úvod promluvil předseda ŽOT Michael Lichtenstein, který všechny přítomné přivítal, po úvodních slovech předsedy ŽOT zazpíval dětský pěvecký sbor Poupata ze Základní školy Maršovská pod vedením Jany Ptáčkové státní hymny Státu Izrael a Českou státní hymnu. Po nich přednesli svůj projev primátor města Teplice Jiří Štábl a ředitel Památníku Terézín Jan Roubínek.

Rád bych zde otiskl řeč primátora města Teplice pana Jiřího Štábla, pronesenou při této příležitosti:

Vážení přítomní,

stojíme dnes zde, na místě, které v sobě nese hlubokou symboliku. Na místě, kde kousek odtud stála židovská synagoga, prostor modlitby, naděje a společenství. Dnes se zde shromažďujeme, abychom uctili památku šesti milionů obětí holocaustu a připomněli si 80. výročí osvobození jednoho z nejtemnějších míst v lidské historii – koncentračního tábora Osvětim.

Osvětim, jméno, které se stalo synonymem pro nepředstavitelnou hrůzu. Jméno, které připomíná systematickou snahu o vyhlazení celých národů. Milony židovských mužů, žen a dětí, politických vězňů a dalších, přišli o své životy v plynových komorách, při nelidských experimentech, v mrazivých nocích a v těžkých podmínkách táborů smrti.

Dnes si přicházíme připomenout důležitou lekci: „...že zlo tohoto rozsahu se nikdy nezrodí najednou. Že začíná nenápadně – slovem předsudkem, netolerancí. A proto je naší povinností, jako jednotlivců i společnosti, být bdělí.

S těmito událostmi v našich myslích není možné nevnímat, co se děje v dnešním světě. Vidíme nárůst nenávisných projevů, antisemitismu, xenofobie i popírání historických skutečností. Válečné konflikty a utrpení nevinných nejsou minulostí, ale odehrávají se i dnes. Právě proto je naše připomínka tak důležitá. Je to připomínka toho, kam až může vést lhostejnost, apatie a selhání humanity.

Ale stojíme tu i proto, abychom vzdali hold těm, kteří v těchto temných dobách neohroženě bojovali za pravdu, lidskost a spravednost. Ti, kteří obětovali svůj život, aby zachránili druhé. A také těm, kteří nedokázali přežít, nesli svědectví a stali se živými důkazy nezlomnosti lidského ducha.

Dnes zde, na místě bývalé synagogy, si připomínáme nejen to, co bylo zničeno, ale i to co přetrvalo. Naději, že zlo lze překonat. Víru, že naše společnost může být lepší.

Povinností každé generace je nejen vzpomínat, ale především jednat. Abychom zabránili opakování podobných tragédií, musíme být hlasem pravdy. Vzděláváme mladé generace, podporujeme vzájemný respekt, budujeme společnost, kde není místo pro nenávisť.

Dovolte mi zakončit citátem Eliho Wiesela, přeživšího holocaust a nositele Nobelovy ceny míru:

„Protikladem lásky není nenávisť, ale lhostejnost.“

Buďme bdělí. Buďme hlasem těch, kteří už nemohou mluvit. A nikdy nedovolme, aby se podobná tragédie opakovala. Děkuji vám, že jste dnes přišli, že nezapomínáte a že jste součástí tohoto společného poselství – poselství paměti, naděje a lidskosti.

„Čest jejich památce.“

Na závěr, byly položeny květinové dary a chazan FŽO Danny Vaněk přednesl modlitbu za mučedníky „El male rachamim“ a jelikož se zde v tento významný den sešel i teplický minjan mohl říct kadiš sirotků.

Všem, kteří dnes ve výroční den přišli uctít památku obětem holocaustu, děkuji za účast.

Pro čtvrtletník Posel připravil: duchovní ŽOT Tomáš Pulc

Šabat v Teplicích s rabi Reuvenem Groszem

Proto se ani ty, můj služebníku Ja'akove, neboj a neděs se, Jisraeli, poněvadž tě zachráním ze vzdálených končin a tvé símě přivedu ze země zajetí a Ja'akov se vrátí v klidu a míru a nebude, kdo by jej děsil. Jirmejahu 46,27

V pátek 31. ledna 2025 jsme se sešli v předvečer svatého šabatu na Židovské obci v Lipové ulici, abychom přivítali s velmi vzácným hostem z Izraele, rabínem Reuvenem Groszem, královnu šabatu, ale nepředbíháme událostem a vezmeme to pěkně po pořádku, neboť před kabalat šabatem, jsme se pomodlili za přítomnosti teplického minjanu odpolední bohoslužbu Mincha s chazanem FZO Danny Vaňkem. Sváteční šábesové svíce v jídelně zapálila slečna Ivana Yocheved Malenčíková a v synagoze je zažehla Judita Augustová. Po odpolední bohoslužbě, kdy už se začalo za okny synagogy smrákat a o slovo se začal hlásit nový den, zapěl chazan Danny Vaňek nápěv na tradiční šabatový žalm 95 - Lechu neranena (Pojďme a jásejte Hospodinu). Lecha dojí, píseň oslavující příchod šabatu, kterou zkomponoval v 16. století kabalista rabi Šlomo ha-Levi Alkabec, zpívala polohlasně skoro celá synagoga. po té pak nastal čas, kdy doznějí slova žalmů a je čas pronést „Barchu - žehňte Hospodinu požehnanému a na kriať Šma - vyznání víry.“ Poté následuje Šmone esre, aneb tichá modlitba, kterou je zvykem v přítomnosti minjanu nahlas zopakovat. Rabi Jonathan

Sacks odkazuje na dvojí tradici, na tradici kohanim a jejich obětí v Chrámu, která probíhala v tichosti a na tradici prorockou, která byla pronášena hlasitě, aby lid oslovila a modlitba Šmone esre - osmnácti požehnání taková je. Má oslovit naše srdce a též má zacílit v rámci opakování náš rozum.

Po závěrečném kadiši jatom, který odříkal duchovní ŽOT Tomáš Pulc, byli všichni pozváni k svátečně prostřenému šábesovému stolu, kde se slova ujal náš vzácný host rabín Reuven Grosz. Na úvod zazněly šabatové písně a po nich následoval kiduš nad vínem a požehnání dvou šábesových chlebů. Jen abyste si nemysleli, že se po nich servírovalo hned šábesové jídlo, šábesovou chutnou krmí si je nutno zasloužit. neboť není na naší obci tolik příležitostí vyslechnout si zajímavé vyprávění, třeba o tom proč se dává ubrousek pod chaly a druhým se ještě přikryjí, že je to připomínka many, která když z nebe padala na zem, tak než dopadla na ni, spadla nejdříve rosa a pak mana, kterou pokryla opět rosa. Je dobré si uvědomit, co všechno v průběhu roku děláme, děláme z nějakého důvodu, který je ukotven někdy velmi hluboko v tradici. Jako předkrm se podával pečený losos s koprem a provensálským kořením, jako hlavní šábesové jídlo byla hovězí roláda v listovém těstě s bramborem, připravované pod dozorem mašgiacha.

Většina členů vydržela až do konce, kdy duchovní ŽOT Tomáš Pulc, vyzval přítomné pány a dámy, kteří ještě stále vytrvali v minjanu, aby pronesli společně požehnání pojídle „Birkat ha-mazon“.

Ráno jsme se sešli k ranní šábesové bohoslužbě a po krátké době, před „Barchu“ jsme byli v plném počtu deseti hala-chických mužů. Bohoslužba pod vedením chazana FZO Dannyho Vaňka rychle odsýpala a po opakování tiché amidy osmnácti požehnání mohl reb Jehuda Arie vyjmout pergamenový svitek Tóry ze Svatostánku „Aron ha-kodeše“ a předat ho do rukou baal tfila, který ho donesl na vyvýšené místo v synagoze, kde byl svitek připraven ke šábesovému čtení paraši Bo pojednávající o posledních čtyřech egyptských ranách, než faraón židovský lid propustil z otroctví.

První aliji obdržel Roš kehila **Zelig ben Benjamin Zeev**, kterému baal kore, rabi Reuven Grosz četl verše z 2M10,1 – 11 ...jelikož se vzpěčuješ můj lid propustit, přivedu zítra na tvé území kobyly. Po závěrečném požehnání nad Tórou obdržel od chazana FZO Dannyho Vaňka reb Zelig svůj mišeberach.

Druhou aliji získal člen představenstva ŽOT **Chaim ben Geršon Efraim**, jemu přečetl baal kore rabi Reuven Grosz verše z 2M 10,12 – 23, pojednávající o tom, jak kobyly pokryly povrch celé země, až se země zatměla, a sežraly osení celé země a ovoce stromů, které nechalo krupobití, až po celé zemi Micrajim na stromech a na osení nezůstala žádná zeleň, poté co faraón nepropustil Boží lid, pokryla celý Egypt tma tmoucí. I reb Chaim obdržel na konci po požehnání svůj mišeberach z úst chazana Danny Vaňka.

Třetí aliji získal **Tomáš ben Jehudit**, který si vyslechl verše z 2M 10,24 – 11,3, ...kdy Hospodin, přivede na faraóna a na Micrajim, ještě jednu pohromu, potom vás odtud pustí, a nejenže vás pustí, ale vyžene vás odtud. I on získal po požehnání nad čtením Tóry, svůj mišeberach.

Čtvrtým vyvolaným byl **Vadim ben Alexander**, kterému baal kore přečetl verše z 2M 11,4 – 12,20 pojednávající o tom, že v zemi Micrajim zahyne všechno prvorozené, počínaje prvorozeným synem faraóna, sedícím na jeho trůnu, a konče prvorozeným synem sluzky za mlýnskými kameny až každým prvorozeným dobyt看em! I reb Vadim získal svůj mišeberach od chazana Dannyho Vaňka.

Pátou aliji obdržel reb **Petr ben Gertruda**, který si vyslechl verše z 2M 12,21 – 28, pojednávající o tom, jak Moše svolal starší Jisraele a řekl jim: „Vyberte a vezměte pro své rodiny z bravu pesach, oběť přeskoků a zařízněte ji.“ Poté i reb Petr obdržel svůj mišeberach, který věnoval svému synovi a vnukům žijícím v New Yorku.

Šestou aliji dostal nový člen představenstva ŽOT reb **Jic'chak ben Lejzer Rubinstein**, který si vyslechl vrše z 2M 29 – 51 o tom jak koncem těch čtyř set let se na den přesně stalo, že všechna Hospodinova vojska vyšla ze země Micrajim. I reb Jic chak si vyslechl z úst chazana Danny Vaňka svůj mišeberach, který věnoval svým potomkům.

Poslední závěrečnou aliji obdržel **Jochanan ben Chava**, který si vyslechl verše z 2M 13,1 – 16 pojednávající o tom že, „Pamatuj tento den, kdy jste vyšli z Micrajim, z domova otroků, protože vás odtud Hospodin vyvedl pevnou rukou,....“ I reb Jochanan získal svůj mišeberach a věnoval ho své matce Evě Váňové.

Maftir a možnost přečíst haftaru z proroka Jirmejáha 46,13 – 28 získal chazan FŽO **Daniel ben Avraham**. I on získal svůj mišeberach, ale tentokráte od rabi Reuvena Grosze.

Hagbe, pozdvižení pergamenového svitku bylo svěřeno reb **Jehudovi Arie ben Avraham** a glile ustrojení pergamenového svitku Tóry, bylo svěřeno morejnu ha-rav rabi **Reuvenovi ben Avraham**. Všem, kteří na šabat, na který se četla paraša Bo, obdrželi aliji od gabaje synagogy, srdečně gratulujeme.

Nežli byl svitek Tóry opětovně uložen do Svatostánku, chazan FŽO Danny Vaněk řekl El male rachamim za Jahrzait našeho bývalého duchovního a dlouholetého předsedu ŽOT Chaima Šlomo ben Zalmana Kleina, který má v těchto dnech dvacátý Jahrzait 5. švatu. Pak se vzpomnělo i nedávno zesnulé naší dlouholeté členky Evy Skočdopolové roz. Kohnové. Po uložení svitku Tóry se teplický minjan pomodlil modlitbu Musaf. Závěrečný kadiš byl opět svěřen duchovnímu ŽOT Tomáši Pulcovi, který zde v přítomnosti celé komunity, učinil oznámení o zasnubách se slečnou Yocheved bat Zion Malenčíkovou, které by se měli konat na nadcházející svátek Tubišvat zde na obci.

Po těchto slovech, byli všichni pozváni na velký kiduš rabba do klubu, kde byl připraven šábessový oběd, připravený pod dozorem mašgichaa uvařen rabínem Groszem. Po kiduši promluvil rabi Grosz o tom co vlastně znamená kiduš rabba a o tom, jak je nebezpečné dělat v dnešní době kompromisy, a jak Hospodin odměňuje své věrné. Na závěr se podával skvělý šoulet, který připravil a osobně uvařil rabi Reuven Grosz. Načež se ještě stačilo pomodlit „Birkat ha-mazon“ požehnání po jídle se zimunem.

Další program už byl velice komorní a v tomto duchu proběhla i odpolední bohoslužba mincha a seuda šlišit tj. třetí šábessové jídlo, po kterém se konala večerní bohoslužba ma'ariv s havdalou. Po havdale i ti poslední odjeli do svých domovů. Židovská obec v Lipové ulici opět na krátký čas osiřela.

Na závěr bych si dovil krátkou drašu: ***Kdo se zdržuje mimo zaslíbenou zemi či mimo cesty víry, je na cizím území, kde se snadno stane otrokem cizích bohů, které nepoznal a kteří ho nakonec budou utlačovat. Nejříve to cizí nepoznané láká, ale brzy se však člověk stane jeho či jejich služebníkem a později se změní v utlačovaného otroka bez vůle. To bývá často smutný konec mnoha přívrženců různých sekt a kultů. V podobné situaci byli i Izraelci v Micrajim, než je Hospodin vyvedl silnou paží z domu otroctví.***

Než svůj lid Hospodin vysvobodil z otroctví a útlaku, považoval od něj vůli k obrácení, protože Hospodin nikoho nevysvobuzuje proti jeho vůli. Hospodin svůj lid vyvedl až v momentě, kdy přemohli svůj strach a začali se aktivně na svém vysvobození podílet, a to se stalo přinesením pesachové oběti.

Inspirováno knihou Klíč k Tóře aneb rabínské myšlenky k týdenním čtením Tóry, od Ludwiga Schneidera, vydané v roce 2000 v Ostravě.

Rád bych na závěr poděkoval všem, kteří se podíleli na vcelku náročných přípravách tohoto šabatu. „Toda rabba všem.“ Pro čtvrtletník Posel připravil: Tovje

Tubišvat s velkým překvapením ...,aneb velký den pro Tovjeho a Yocheved bat Zion

Ve čtvrtek 13. února 2025 se konala v pozdních odpoledních hodinách na Židovské obci v Teplicích odpolední bohoslužba mincha v rámci svátku Nového roku stromů – tubišvat, kterou vedl chazan FŽO Danny Vaněk za účasti teplického minjanu, doplněného o vážené hosty.

Chazan FŽO Danny Vaněk zapěl úvodní žalm Ašrej jošvej, který otevírá odpolední bohoslužbu a po něm gabaj synagogy vyjmul jeden pergamenový svitek Tóry a předal ho do rukou chazana Dannyho Vaňka, který ho bezpečně donesl na vyvýšené místo v synagoze, kde byl připraven ke čtení paraši Jitro, která pojednává o darování desatera na hoře Sinai. První, komu ba'al tfile vrchní zemský rabín Karol Efraim Sidon mohl úvodní slova paraši přečíst, byl náš vážený host modzitzský chazan reb Avraham Ja'akov ben Eliyahu Akiva, kterému bylo čteno z 2M 18,1 – 4; I midjánský kněz Jitro, Mošeho tchán, uslyšel, co všechno Bůh učinil pro Mošeho a pro jeho lid Jisrael, a že Hospodin vyvedl Jisraele z Micrajim. Reb Avi Taylor jak je jeho občanské jméno, pak získal od chazana Dannyho Vaňka svůj mišeberach. Druhou aliji obdržel reb Jehuda Arie ben Avraham, kterému rabi Sidon přečetl verše z 2M 18,5 – 8; A Jitro, Mošeho tchán, Mošeho synové a jeho žena k němu přišli do pouště, kde leží Boží hora. Po přečtení požehnání nad svitkem Tóry obdržel reb Jehuda Arie, svůj mišeberach. Třetí závěrečné čtení obdržel duchovní ŽOT Tovje ben Avraham při svých zasnubách se slečnou Yocheved bat Zion. Reb Tovje si vyslechl část pojednávající z 2M 18,9 – 12; I radoval se Jitro za všechno to dobrodiní, které Hospodin způsobil Jisraeli, že jej zachránil z moci Micrajim. I jemu byl dán chazanem Danny Vaňkem mišeberach, který reb Tovje věnoval své budoucí snoubence, mamince od Yocheved, Evě Malenčíkové a mamince od rabi Jic' chaka Seiferta paní Leye Seifertové, která vážila dlouhou cestu z Brna, na dnešní zasnuby Tovjeho s Yocheved.

Hagbe, pozdvižení pergamenového svitku, byla svěřena do rukou nejpovolanějších, reb Chaimu ben Geršon Efraimu a svázání a ustrojení svitku Tóry bylo svěřeno synu pražského rabína Davida Petera, bachurovi Yoel Oyzerovi ben David, který se svého prvního kavodu (pocty), zúčastnil za asistence svého otce, velmi dobře. Všem vyvolaným gratulujeme ke službě Hospodinově.

Poté předal duchovní ŽOT Tomáš Pulc dar jménem svým a jménem své snoubenky Yocheved židovské obci nástěnné hodiny do synagogy, nechť nám všem spravedlivě měří čas.

Poté byl svitek Tóry opět bezpečně navrácen na své místo ve svatostánku Aron ha-kodeš. Načež se teplický minjan začal modlit tichou modlitbou Osmnácti požehnání. Po chazanově opakování tiché modlitby, které se také říká Amida, rychle odpolední bohoslužba kvapila ke konci. Závěrečný kadiš odrecitoval vrchní zemský rabín Karol Efraim Sidon. Poté byli všichni pozváni k bohatě prostřenému tubišvatovému sederu.

Nežli započal samotný tubišvatový seder, udělaly se tnajim, zasnuby Tovjeho a slečny Yocheved, kde se oznámilo a podepsalo, že se budoucí snoubenci vezmou do nisanu následujícího roku 5786. Od této chvíle, je reb Tovje zasvěcen slečné Yocheved bat Zion a nemůže již žádnou ženu si zasnoubit, a slečna Yocheved je zasvěcená reb Tovjemu a ani ona nesmí se již nikomu jinému zasnoubit. Podepsáno 16. švatu 5785 v Teplicích a stvrzeno dvěma svědky; reb Avrahamem Taylorem a rabínem Karolem Efraimem Sidonem pod dozorem úředního matrikáře rabi Davida Petera.

Vážený host chazan Avraham Taylor těsně po podpisu tnajim požehnal první ze čtyř pohárů vína, tentokrát vína zakoupeného pro tento v pravdě sváteční den z italského košer vinařství Cantina Leuci, které máme při tubišvatovém sederu vypít.

První pohár vína, byl dopit a následovalo požehnání sedmi druhů, kterými oplývá Eretz Izrael. Jsou to tyto plodiny: pšenice, ječmen, hroznové víno, olivy, datle, fíky a granátové jablko. Později se požehnálo i plodům země, jako je ananas, burské oříšky či jiné zeleniny. Dále je ve zvyku požehnat i nějaké exotické ovoce, které dotyčný spolustolovník ještě v letošním roce nejedl.

Druhý pohár požehnal vrchní zemský rabín Karol Efraim Sidon, který do Teplic přijel se svou chotí rebecin O'junou a dcerou Rachel Margalit, třetí pohár těsně před velkou seudou požehnal vrchní pražský rabín David Peter, který do Teplic přijel se svými třemi nejstaršími syny Eitanem Šimonem, Yoelem Oyzerem a Jehudou. Poté byli všichni přítomní pozváni na velkou seudu, kterou připravil duchovní a mašgiach Tomáš Pulc se svou budoucí vyvolenou Ivanou Malenčíkovou.

Mezi tím zahrál svůj tradiční repertoár PhDr. Martin Krajíček, a pár tradičních chasidských melodií zazpíval modzitzský chazan Avraham Taylor z Izraele, kterého jsme měli už jednou tu čest v Teplicích přivítat na Roš chodeš party měsíce elul 28.08.2023, kdy spolu s ním přijel rabi Alter, a rabi Dushinsky. Viz: Posel č. 17/4 2023

V mezi čase se našel prostor i na malý improvizovaný tanec.

Po velké hostině jak už bývá dobrým zvykem je dobré požehnat Hospodinu, za jeho dary a za to že nás sytí. Duchovní ŽOT Tomáš Pulc vyzval proto všechny přítomné, aby společně požehnali Hospodinu za vše, čím nás tohoto svátečního dne obdaroval.

„Požehnejme.“

„Nechť je požehnáno Jméno Hospodina od nyníška až na věky.“

dále pokračuje ve zkrácené verzi:

„Se svolením těchto vybraných lidí zde přítomných, žehnejme (našemu Bohu), z Jehož štědrosti jsme pojedli.“

„Požehnaný je (náš Bůh), z Jehož štědrosti jsme pojedli a skrze Jeho dobro žijeme.“

„Požehnaný je On a požehnané je Jeho Jméno.“

Tímto bych rád poděkoval všem, kteří neváhali a v tomto, dni kdy zas po dlouhé době napadlo trochu sněhu, přijeli s námi posedět u tubišvatového sederu a zúčastnili se tnajim, našich zásnub a byli přítomni této zázračné události, kterou někteří rabíni přirovnávají k zázraku rozdělení Rákosového moře. My jsme teď do toho rozděleného moře, co je před námi, šťastně vztoupili. A teď prosíme Hospodina, našeho Boha, nechť nám dá šťastně dospět pod svatební baldachýn, pod chupu.

Dva dny před teplickým tubišvatem spojeným s našimi zásnubami jsme se oba sešli v Praze s Emunah Witt Halevi, která nám oběma srdečně požehnala k našim tnajim. Viz: společné foto

Pro čtvrtletník Posel připravil: tomš69

Čtení Megilat Ester a kabalat šabat

„Los, který nechal v Megilat Ester vrhat Haman, dokládá, že Izrael nelze svázat osudem.“

Letos nám los, čili púr, určil den čtení Megilat Ester a pořádání purimové hostiny na pátek 14. adaru, který podle občanského kalendáře připadl na 14. března 2025, jak symbolické. Na obci jsme v odpoledních hodinách uspořádali, jak je našim dobrým zvykem, odpolední bohoslužbu mincha s chazanem FZO Danny Vaňkem a poté proběhlo čtení pergamenového svitku Megilat Ester a po něm přivítání šabatu, ale vše má svůj čas, tak to vezmeme hezky popořádku.

Jak už bylo zmíněno, v odpoledních hodinách jsme se sešli k odpolední bohoslužbě mincha, kterou vedl jako tradičně chazan FZO Danny Vaněk, hned po žalmu Ašrej byl vynesena ze svatostánku Aron ha-kodeš pergamenový svitek Tóry, šamesem synagogy reb Chaimem a předán do povolaných rukou chazana FZO Danny Vaňka, který ho bezpečně donesl slavnostním krokem na vyvýšené místo v synagoze, kde byl připraven na čtení.

První aliji obdržel reb Raphael Nessim ben Josef, kterému bylo čtena část z 2M 17,8 – 16 Vajavo Amálek, po závěrečném požehnání obdržel reb Rafael svůj mišeberach. Druhou aliji si přečetl nedávný oslavenec (45 let) reb Daniél ben Avraham, kterému ještě jednou dodatečně přejeme „Mažal tov!“. Třetí závěrečnou aliji održel člen představenstva Jic' chak ben Lejzer Rubinstein, a i on získal svůj mišeberach.

Poté jsme se všichni pomodlili za uzdravení našeho váženého člena reb Gideona ben Ilana, který na tom není zdravotně dobře, nechť mu jsou nebes nakloněna, a nechť v brzku může říct modlitbu gomel, za zázračné uzdravení.

Hagbe byla svěřena do rukou reb Jehudy Arie ben Avrahama a glile, svázání petrgamenového svitku s oděním do sametového pláštíku, bylo svěřeno reb Tomáši ben Jehudit Burgerovi. Oba pánové se svého svěřeného úkolu zhostili se ctí.

Poté byl pergamenový svitek Tóry obřadně donesen na své místo ve svatostánku Aron ha-kodeš, aby se mohlo přejít ke svátečnímu čtení svitku Megilat Ester, který s prvními třemi požehnáními přečetl chazan FZO Danny Vaněk, až po první verš „Po oněch událostech povýšil král Ahašveroš Hamana“ ve 3. kapitole, kterou nám přečetl primátor města Teplic, Jiří Štábl, 4. kapitolu „Zvědév Mordechaj co se stalo, rozhrhl si šat...“ přečetl Tomáš Burger, 5. kapitolu „Třetího dne se Ester oděla do královského oblečení...“ přečetl Pavel Veselý, 6. kapitolu od „Oné noci nemohl král usnout...“ přečetl Daniel Rubinstein, 7. kapitolu od verše „A král s Hamanem přišli popijet víno s královnou Ester...“ přečetl Vitalij Makonda, 8. kapitolu získal roš kehila Michael Lichtenstein, „Onoho dne vydal král Ahašveroš královně Ester dům Hamana. Závěr Megilat Ester tak jak začal i dokončil hebrejsky, chazan FZO Danny Vaněk.

Ve stručnosti bych zde rád shrnul, o co v Megilat Ester jde, a to rovnou s komentářem rav Jigala Ariela;

Megilat Ester nám úmyslně nesděljuje události, které purimovému zázraku předcházely, aby zdůraznila univerzálnost příběhu jako předobrazu následujících běd a záchrany židovského národa v exilu. To je pravý důvod, proč zamlčuje detaily o svých hrdínech. Megilat Ester schválně podtrhává všeobecnost a hloubku duchovního úpadku – její děj se neodehrává v Eretz Jisraeli a není v ní Tóra, není v ní zmíněno ani Boží jméno a není v ní ani vykoupení. Běh událostí nám ani nedává smysl, úmysl nebes není z příběhu ani zřetelně patrný, a přesto je Izrael zachráněn. Vše se odehrává skrytě a podivně, ale to nám na první pohled ani nevadí, protože to nejdůležitější ze všeho je poznání, že ani v černočerné tmě se ze světa nevytrácí Boží dohled – hašgacha.

Ze svitku Megilat Ester se nám může zdát, že Mordechaj zachránil perské Židy, ale ve skutečnosti není ani Haman primárním zdrojem nebezpečí a ani Mordechaj není skutečným zachráncem. Oba jsou jen vedlejší postavy velkého dramatu. Hlavní roli obsadil král. Není to ubohý král „melech evjon“, nýbrž Král nejvyšší „Melech Eljon“. Megilat Ester nás učí, že za všemi silami světa stojí další skrytá síla, která ostatními pohybuje. Boží ruka vládne světu, ovládá všechny činitele, spráda propracovanou síť a drží krále a jeho poddané v hrsti. A tak se dá říct podle výkladu rav Jigala Ariela, že ve skutečnosti je v Megilat Ester jediný král – Král světa „Malcho šel olam“, a to je jediné sdělení celé knihy: „Není jiného krále“.

Jsou doby, kdy je Boží ruka v dějinách zjevnější a konflikt se světskou mocí otevřenější. Moše se postavil faraonovi a varoval ho: „Poznáš, že nikdo není jako Bůh.“ Podobně se judský král Chizkijáš vzbouřil proti mocné Asýrii. Jindy je Boží vláda ve světě skryta pečlivěji a králové se zdají nezranitelní a neotřesitelně silní. Ale i tehdy jsou pouhými nástroji Boží vůle a vykonavateli jejich záměrů.

Prorok Izajáš řekl ve svém proroctví 10:5; „Asýrie je holí mého hněvu, v jejich rukou je má zloba.“ A prorok Jeremiáš zase řekl 27:6; „A já jsem dal všechny tyto země do rukou svého služebníka, Nevukednacara krále babylonského.“ Ale v době krále Ahašveroše se staly mnohem horší věci. Povstala říše ještě mocnější a rozsáhlejší. Bůh zakryl svou tvář, vytratily se zázraky, proroci umkli a proroctví přestalo ukazovat cestu vpřed. Megilat Ester odpovídá na novou situaci a vážně se věnuje tématu světské moci. Není možné přehlížet velikost Perské říše, není správné zlečovat její moc a sílu.

„Tak jako není teď správné přehlížet vliv imperialistického Ruska, Číny a Islámského státu ovládnutí světa, tak není možné přehlížet vzrůstající antisemitismus po 7. říjnu 2023, jak ve světě, tak i v srdci Evropy, v České republice, neboť i v Megilat Ester má nenávisť vůči Židům dvojí podobu.“

.....a tak bychom mohli pokračovat dále, ale kdo se chce dozvědět více, necht' si přečte knihu komentářů: od Rav Jigala Ariela, která se jmenuje Příběh knihy Ester a vyšla v překladu Šmíla Diveckého v roce 2016 v nakladatelství P3K.

Po čtení svitku Megilat Ester, jsme se pomodlili Šmone esre, tichou modlitbu osmnácti požehnání, které chazan FŽO Danny Vaněk, pro ty co se neumí modlit zopakoval, aby i jim byla dnešní zásluha zapsána k dobrému. Závěrečný kadiš řekl duchovní ŽOT Tomáš Pulc

jelikož je dobrým zvykem se na purim opít, každý dostal hlt izraelské whisky, kterou k této příležitosti věnoval reb Jehuda Arie. Poté už nastal čas přivítat královnu šabat. V modlitebně zapálila šabesové svíce paní Judita Augustová, a v klubu ŽO zapálila šabesové svíce slečna Yocheved bat Zion Malenčíková.

Kabalat šabat proběhl ve svižném tempu a pro všechny byl přichystán šabesový kiduš se sváteční večeří.

„Ó Bože, Ty, jenž si Věčný, jsi povolal k Sobě, k trůnu Nejvyššímu,
den před roš chodeš, měsíce švatu, tj. ve středu 29.01.2025
naší váženou dlouholetou členku,

**paní Evu Skočdoplovou roz. Kohnovou
aby, před Tebe předstoupila v požehnaném věku 92 let.“**

„Nechť je jeho duše pojata do svazku věčného života“

Sociální služby

Předání darů přeživším holocaustu od JDC Služby poskytované v rámci tohoto sociálního programu lze rozdělit na dvě oblasti. Tou první je poskytování registrované sociální služby Odborné sociální poradenství pro seniory, která je určena pro všechny zájemce z řad členů obce ale i veřejnosti ve věku od 65let. Služba poskytuje informace a poradenství v oblastech sociálních dávek, zdravotnických pomůcek, zprostředkovává kontakty na potřebné instituce úřady a sociální služby, v případě potřeby nabízí také doprovody na tato jednání. Je poskytována zdarma, jak v poradně přímo na obci tak v terénu – např. v domácnosti klienta.

Tuto sociální službu se nám daří poskytovat díky finanční podpoře Krajského úřadu Ústeckého kraje, Statutárního města Teplice a Nadačního fondu obětem holocaustu.

Druhou oblastí je poskytování systematické pomoci přeživším holocaustu díky grantu Claims conference a to již dvanáctým rokem. V tomto roce jsme díky tomuto grantu poskytovali podporu při setrvávání v domácním prostředí sedmi klientům. Tato podpora zahrnuje osobní návštěvy naší sociální pracovnice v domácnostech klientů, proplácení sociálních služeb potřebných pro co nejdélejší setrvávání našich klientů v jejich domovech, masáží, rehabilitační péče, dopravy, úklidů a zdravotnických pomůcek a také jejich zprostředkování. V současné době zajišťujeme terénní služby s ohledem na pokyny MPSV a KÚ Ústeckého kraje.

Více informací o sociálním programu a možnostech čerpání těchto služeb vám rády poskytnou:

Bc. Markéta Lichtensteinová, TEL: 773 690 536

Zprávy z představenstva

Představenstvo se na zasedáních zabývalo běžnou agendou a organizací života na obci, zejména.

1. Činnosti ŽO Teplice 1.čtvrtletí 2025.
2. Plnění hospodaření ve 1. čtvrtletí 2025.
3. Sociálními službami ŽO Teplice v roce 2025.
4. Vydáváním čtvrtletníku Posel ŽO Teplice v roce 2025.
5. Financováním aktivit ŽO Teplice ve 1. čtvrtletí 2025
6. Čerpáním grantů a dotací v roce 2025.
7. Informacemi o zajištění péče Claims Conference a DSP Hagibor.
8. Přípravou dotací NFOH, KÚ ÚK, ČNFB.
9. Záchranou synagogy v Lounech .
10. Informacemi z prezidia FŽO a rady FŽO.
11. Přípravě projektu „ Barevná planeta „ a Židovský rok 2025 – projekt KÚ ÚK.
12. Údržbou majetku ŽO Teplice v Teplicích, Bílině, Hřivčicích, Mostě-Souši, Maštvově, Žatci a řadě dalších.
13. Bezpečnosti ŽO Teplice.

DUBÍ

Ústecký kraj

2025

Pesach Brisket

- 700 g hovězího masa z hrudníku
- 1 hrst jemné macesové mouky
- 1 plechovka loupaných krájených rajčat
- mletá sladká paprika
- čerstvý česnek
- sůl, pepř

Maso v kuse obalíme v macesové mouce.

Na pánvi rozpálíme olej a maso po všech stranách osmahneme do hněda – zatáhne se a pečením se nestane suchým.

Smícháme mletou sladkou papriku, sůl, pepř a česnek.

Když je maso orestováno, vložíme ho do pekáče.

Na pánvi, kde jsme maso restovali, přidáme trochu oleje, rajčata, část pepře a promícháme. Vaříme několik minut.

Zbytek pepře dáme na maso, na které po té nalijeme rajčata z pánve.

Toto přikryté pečeme asi 2 hodiny při 185°C.

Servírujeme nakrájené na plátky.

Narozeniny členů Teplické židovské obce

paní Rolko-Nová Lucie, nar. 05.01. - 60 roků

pan Váňa Jan, nar. 14.01. - 49 roků

paní Anna Mertová, nar. 17.1. - 57 let

pan Tomáš Štěpnička, nar. 30.1. - 71 roků

paní Mertová Ivana, nar. 12.02. - 33 let

pan Lichtenstein Michael, nar. 23.02. - 74 let

paní Věra Veselá, nar. 07.3. - 77 let

paní Wagnerová Vendulka, nar. 07.03. - 53 let

Pan Kredl Tomáš, nar. 11.03. - 43 let

paní Maxová Hedvika, nar. 20.03. - 84 let

**Ad mea veesrim šana
přeje celá teplická židovská obec**

Vydavatel: Židovská obec Teplice, tel.: 417 635 073.

e mail: kehila@volny.cz, www.kehila-teplice.cz | MK ČR E 17562

Za příspěví města Louny, Krupka a Dubí, města Kadaň a Statutárního města Teplice, Statutárního města Mostu a technické služby města Mostu

